

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Критерії розроблені відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, наказу МОН від 21.08.2013 №1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1009 від 19.08.2016) [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1222729-13/stru>, При оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з основ здоров'я враховуються знання та дотримання школярами правил збереження власного життя та здоров'я й оточуючих.

Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я ля 5-9 класів (Рівень стандарту) Затверджено Міністерством освіти і науки України» (Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407; «Методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році»).

Критерії оцінювання, запропоновані МОН, є загальними і використовуються як основа, своєрідний каркас, за допомогою якого вибудовується система оцінювання.

Предмет "Основи здоров'я" має головну мету-розвивати в учнів здоров'язбережувальну компетентність: набувати знань про здоров'я і безпеку, розвивати навички безпечної поведінки для життя і здоров'я, набувати досвіду здорового і безпечного способу життя, формувати в учнів ціннісне ставлення до власного життя і здоров'я.

Тому при оцінюванні навчальних досягнень учнів необхідно враховувати володіння ними здоров'язбережувальними компетенціями, що виражаються у дієвості знань, умінь і навичок, мотивацій до здорового і безпечного способу життя та його дотримання.

В основу оцінювання навчальних досягнень учнів покладено об'єкти і характеристики навчальних досягнень учнів, які адекватно відображають рівень оволодіння ними здоров'язбережувальними компетенціями. Їх перелік наведено у таблиці.

Об'єкт оцінювання	Характеристики навчальних досягнень
1. Знання	Називає (елементи, складові, принципи, предмети, явища щодо здоров'я і безпеки, способи здоров'язбережувальної діяльності)

	Пояснює (деталізує, доводить, аргументує свою відповідь)
	Аналізує (виділяє істотні ознаки предметів і явищ, основні елементи і складники, встановлює функціональні і причиново-наслідкові зв'язки щодо здоров'я і безпеки)
	Оцінює (порівнює варіанти фактів, уявлень, понять щодо здоров'я та безпеки; визначає їх переваги і недоліки; обирає відповідні критерії для упорядкування цих варіантів)
2. Уміння і навички	Відтворює (у стандартних ситуаціях виконує дії, які складають відповідні здоров'язбережувальні уміння і навички)*
	Застосовує (демонструє здатність застосовувати здоров'язбережувальні уміння і навички у частково змінених ситуаціях; виявляє здатність творчо мислити, аналізувати і оцінювати нові/частково змінені ситуації, адекватно застосувати здоров'язбережувальні уміння і навички в ситуаціях, передбачених програмою і частково змінених)
	Розвиває (характеризує здатність визначати конкретні цілі, встановлювати пріоритети, складати план дій, налаштовуватися на успіх, наполегливо удосконалювати навички, сприятливі для здоров'я і безпеки)
3. Мотивація	Позитивні ставлення (демонструє усвідомлення цінності і переваг здорового і безпечного способу життя для себе та оточуючих)
	Позитивні наміри (демонструє психологічну налаштованість на дотримання правил здорового способу життя і безпечної життєдіяльності)
	Рішучість (демонструє усвідомлення учнем необхідності докладання особистих зусиль; його послідовність і наполегливість у реалізації позитивних намірів щодо здоров'я та безпечної життєдіяльності)
4. Реальна поведінка (діяльність у конкретних ситуаціях)	Здоров'язбережувальна (дотримується правил здорового і безпечного способу життя особисто)
	Адвокаційна (сприяє залученню до здорового і безпечного способу життя інших; характеризує активну і соціально спрямовану життєву позицію учня, його здатність пропагувати, переконувати, підтримувати інших)

Оцінка з основ здоров'я має бути інструментом підтримки і заохочення на досягнення позитивних змін у знаннях, уміннях, мотиваціях і реальній поведінці. Необхідно позитивно оцінювати кожний крок учня (учениці), спрямований на:

1) підвищення рівня знань про здоров'я і безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, уміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;

2) набуття умінь і навичок, що сприяють підвищенню рівня фізичної, соціальної, духовної та психічної складових здоров'я;

3) позитивне ставлення до здоров'я і дотримання правил здорового і безпечного способу життя.

Процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з основ здоров'я:

Основними видами оцінювання є поточне, формувальне, тематичне, семестрове, річне.

Формувальне – здійснюється під час навчання та сприяє кращим результатам учнів і ґрунтується на поставлених цілях (оцінювання для навчання). Це постійне оцінювання, яке розпочинається з попереднього оцінювання знань, умінь учнів на початку теми та впродовж її вивчення. Формувальне оцінювання включає: самооцінювання, оцінювання учнями, оцінювання співробітництва та оцінювання результатів проєктної діяльності.

Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання:

- формулювання об'єктивних та зрозумілих для учнів навчальних цілей;
- створення ефективного зворотнього зв'язку;
- забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання;
- ознайомлення учнів з критеріями оцінювання;
- забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність;
- корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Використовуються різні форми проведення оцінювання:

- усне опитування
- виконання самостійних, парних, групових творчих робіт, практичних завдань, проєктів.
- Тестування (усне, письмове, комп'ютерне).

Тематичне оцінювання здійснюється з урахуванням поточних оцінок за різні види навчальних робіт.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичного. Річне оцінювання здійснюється за результатами I та II семестрів.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року № 1222. за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя може назвати окремі поняття, що стосуються здоров'я та безпеки життєдіяльності. Учень має називати основні складові здоров'я.

	2	Учень (учениця) має уявлення про елементарні поняття здорового способу життя й безпечної поведінки . За допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює окремі факти навчального матеріалу.
	3	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) фрагментарно відтворює елементарні поняття про здоровий спосіб життя, його складові. Під керівництвом і контролем учителя епізодично виконує практичні дії, що формують безпечну поведінку при надзвичайних ситуаціях. Повторює оцінні судження інших без достатнього осмислення.
II. Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) дає визначення окремих понять; частково характеризує ознаки здоров'я та безпечної поведінки; за допомогою вчителя виконує, повторює елементарні практичні дії, пов'язані з формуванням здорового способу життя й безпечної поведінки. Вміння надавати елементарну домедичну допомогу при легких травмах.
	5	Учень (учениця) самостійно дає визначення окремих понять здорового способу життя, шкідливих звичок; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює навчальний матеріал, характеризуючи ознаки здоров'я, шляхи та методи його зміцнення та збереження життя. За допомогою інструкції та консультації вчителя, виконує практичні дії, пов'язані з формуванням здорового способу життя й безпечної поведінки. Повторює почуті від інших найпростіші оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, вміє надавати домедичну допомогу при легких травмах
	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал; за допомогою вчителя розв'язує прості типові навчальні ситуаційні задачі, способи виходу з цих ситуацій; характеризує окремі ознаки здоров'я, наводить прості приклади дій про збереження здоров'я, правила поведінки при надзвичайних

		ситуацій. За допомогою інструкції та консультації вчителя виконує практичні дії, пов'язані з формуванням життєвих навичок здорового способу життя й безпечної поведінки. Пояснює найпростіші оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки та шкідливі звички.
III. Достатній	7	Учень (учениця) загалом самостійно відтворює навчальний матеріал, розкриває суть понять; розв'язує прості типові ситуаційні задачі. Вміє вийти з надзвичайних ситуацій. Характеризує ситуації, що містять загрозу й потребують практичних дій. Висловлює окремі оцінні судження про стан здоров'я, поведінку в різних ситуаціях, свою та інших, міжособистісні стосунки. Вміє визначати чинники, які негативно впливають на здоровий спосіб життя.
	8	Учень (учениця) самостійно відповідає на поставлені запитання; дає порівняльну характеристику явищам і процесам, які характеризують здоров'я. Визначає засоби, які необхідно використовувати у виконанні практичних дій. Обґрунтовує свої оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, спираючись на предметні знання та усталені норми. Вміє надавати першу допомогу, виходити з надзвичайних ситуацій.
	9	Учень (учениця) відтворює інформацію, відповідає на поставлені запитання; самостійно розв'язує стандартні ситуаційні завдання; пояснює зміст і послідовність операцій, що входять до складу практичних дій; за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить нечітко сформульовані висновки; свідомо приймає рішення; володіє навичками самоконтролю. Вміє визначати рівень небезпеки, виходити з усіх видів небезпек, надавати допомогу собі та іншим. Вести здоровий спосіб життя.
IV. Високий	10	Учень (учениця) обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою курсу; самостійно аналізує та розкриває суть явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя; узагальнює, систематизує, установлює причинно-наслідкові зв'язки;

		користується джерелами додаткової інформації. За допомогою вчителя розв'язує нестандартні ситуації; виконує практичні дії щодо здорового способу життя й безпечної поведінки, формулює висновки про конкретну оздоровчу діяльність; свідомо користується правилами здорового способу життя й безпечної поведінки. Висловлює оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, поведінку свою та інших, міжособистісні стосунки. Приймає участь в позакласних заходах.
11		Учень (учениця) логічно, усвідомлено відтворює навчальний матеріал в межах навчальної програми курсу; самостійно аналізує й розкриває закономірності явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, їх сутність; устанавлює й обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано переконує в необхідності виконання дій щодо здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується джерелами додаткової інформації. Аналізує та обґрунтовує оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, наслідки своїх дій, поведінку свою та інших. Приймає участь в позакласних заходах, конкурсах та здобуває перемогу.
12		Учень (учениця) свідомо відтворює й розуміє навчальну інформацію за програмою курсу; може вести дискусію з конкретного питання здорового способу життя й безпечної поведінки з використанням знань суміжних програм; самостійно оцінює та характеризує різноманітні явища та процеси, які розкривають сутність здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується різними джерелами інформації, у тому числі й рекомендованими вчителем. Розв'язує проблемні завдання; має здоров'язберігаючі життєві навички; вибирає безпечний варіант розв'язання нестандартної ситуації; визначає мету своїх дій і знаходить альтернативні та вибирає й обґрунтовує оптимальні шляхи її досягнення; оцінює тимчасові та довгострокові наслідки вибраного варіанту; робить обґрунтовані висновки. Виявляє особисту позицію щодо здорового способу життя

		й безпечної поведінки. Обґрунтовує цінність набутих знань і сформованих розумових і практичних умінь і життєвих навичок для власного здоров'я. Приймає участь у позакласних заходах та конкурсах і отримує перемогу.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСНОВ ЗДОРОВ'Я**

(вивчення з використанням технологій дистанційного навчання)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	н/а	Учень (учениця) під час дистанційного навчання жодного разу не з'явився на онлайн урок та не продемонстрував жодної роботи з даної теми
	1	Учень (учениця) орієнтується в темі уроку, рідко заходить на онлайн-уроки, розрізняє окремі поняття, що значить здоров'я, які складові здоров'я.
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі поняття про здоров'я, чинники, що впливають негативно та позитивно на здоров'я, інколи з'являється на онлайн уроках, розрізняє види травм, захворювань.
	3	Учень (учениця) може не точно визначити причини надзвичайних ситуацій та поведінка при НС, інколи з'являється на онлайн уроках; може самостійно розрізнити окремі види домедичної допомоги.
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює матеріал теми, систематично заходить на онлайн-уроки, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді користується додатковою літературою.
	5	Учень (учениця) відтворює матеріал теми за зразком, вміє користуватись літературою, інтернетом,. Намагається розпізнавати види небезпек, поведінка учня під час небезпек, частково володіє обов'язковою вмінням надавати домедичну

		або першу допомогу, систематично заходить на онлайн-уроки
	6	Учень (учениця) самостійно володіє поняттями та термінами, передбаченими темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє практичними навиками, систематично заходить на онлайн-уроки
III. Достатній	7	Учень (учениця) вільно володіє знаннями з теми уроку й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій; достатньо володіє матеріалом, який вивчили на попередніх уроках, систематично заходить на онлайн-уроки, завдання надсилаються на перевірку вчасно та систематично
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття й категорії науки про здоров'я та його збереження, види надзвичайних ситуацій та поведінка при НС. Застосовує здобуті знання на практиці, вміє надавати елементарну першу допомогу. Систематично заходить на онлайн-уроки, завдання на перевірку надсилаються вчасно та систематично
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про здоров'я, чинники, які негативно впливають на здоров'я та чинники, які зберігають або поліпшують здоров'я. Вміє використовувати підручні засоби першої допомоги, вміє правильно себе поводити при надзвичайних ситуаціях, вміння уникати небезпек, систематично заходить на онлайн-уроки, завдання на перевірку надсилаються вчасно та систематично
IV. Високий	10	Учень (учениця) на високому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про здоров'я, чинники, які негативно впливають на здоров'я та чинники, які зберігають або поліпшують здоров'я. Вміє використовувати підручні засоби першої допомоги, вміє правильно

		себе поводити при надзвичайних ситуаціях, вміння уникати небезпек, систематично заходить на онлайн-уроки, завдання на перевірку надсилаються вчасно та систематично.
	11	Учень (учениця) логічно, усвідомлено відтворює навчальний матеріал в межах навчальної програми курсу; самостійно аналізує й розкриває закономірності явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, їх сутність; установлює й обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано переконує в необхідності виконання дій щодо здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується джерелами додаткової інформації. Аналізує та обґрунтовує оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, наслідки своїх дій, поведінку свою та інших. Постійно присутній на уроках онлайн, уроки, завдання надсилаються на перевірку вчасно та систематично
	12	Учень (учениця) свідомо відтворює й розуміє навчальну інформацію за програмою курсу; може вести дискусію з конкретного питання здорового способу життя й безпечної поведінки з використанням знань суміжних програм; самостійно оцінює та характеризує різноманітні явища та процеси, які розкривають сутність здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується різними джерелами інформації, у тому числі й рекомендованими вчителем. Користується інтернет-джерелами. Розв'язує проблемні завдання; має здоров'язберігаючі життєві навички; вибирає безпечний варіант розв'язання нестандартної ситуації; визначає мету своїх дій і знаходить альтернативні, вибирає й обґрунтовує оптимальні шляхи її досягнення; оцінює тимчасові та довгострокові наслідки вибраного варіанту; робить обґрунтовані висновки. Виявляє особисту позицію щодо здорового способу життя й безпечної поведінки. Обґрунтовує цінність набутих знань і сформованих розумових і практичних умінь і життєвих навичок для власного здоров'я та вміє використовувати їх в

		екстремальних умовах, володіє інформацією та творчо її використовує систематично заходить на онлайн-уроки, завдання на перевірку надсилаються вчасно та систематично. Приймає участь в позакласних заходах, конкурсах та отримує нагороду.

Такі ж критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з основ здоров'я діють для учнів , що здобувають освіту за індивідуальною формою навчання (екстернат, сімейна, педагогічний патронаж).